

Trhovou smlouvou ze dne 31. prosince 1925 prodala žalobkyně pozemky sáh za 150 Kč. Rozsudkem krajského soudu v K. H. ze dne 17. června 1930 byla uznána povinnou tuto smlouvu dodržeti. Tvrdíc, že obecná cena parcel v době prodeje činila nejméně 400 Kč a nyní 1.200 Kč za sáh, domáhá se zrušení tržové smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny. Žaloba byla podána dne 4. září 1933, k námitce žalovaných, že žalobou uplatňovaný nárok zanikl promlčením, zamítly nižší soudy žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Promlčecí lhůta § 1487 obč. zák. počíná se již dnem uzavření tržové smlouvy, neboť podle slovního znění § 1487 obč. zák. nemůže o tom býti pochybnosti.

Nevyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud schvaluje právní názor nižších soudů, že promlčecí lhůta nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny obecně počíná již dnem uzavření kupní smlouvy. Uvedený právní názor jest zastáván v rozhodování nejvyššího soudu (srov. čís. sb. 2813 a co do smlouvy pachtovní čís. sb. 13473) a jest sdílen i písemnictvím (Klang, Komentar IV str. 1487, Ehrenzweig, System II/I str. 239). K vývodům dovolání se podotýká toto: V rozhodnutí čís. 10227 sb. n. s. bylo zásadně stanoveno, že k uplatňování nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny se nevyhlédává, by ten, kdo nárok uplatňuje, již smlouvou zcela splnil. V tomto rozhodnutí nebyla sice řešena otázka počátku promlčení, nýbrž šlo o to, kdy vzniká nárok na uplatňování zrušení smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny. Leč počátek promlčení nároku jest podmíněn vznikem nároku. V rozh. čís. 415 sb. n. s. šlo jen o to, zda žalobě o zrušení kupní smlouvy z důvodu zkrácení přes polovici ceny obecné brání námitka rozepře rozsouzené vzhledem k dřívější žalobě o zjištění, že kupní smlouva jest po právu. Jak bylo dovedeno v rozh. čís. 2813 sb. n. s., počíná se promlčení nároku na zrušení smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny uzavřením smlouvy, třebas byl po té veden spor o její platnost a věc teprve později byla odevzdána. Pro počátek promlčení nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny jest lhostejno, zda prodatel prodanou věc dosud drží.

Čís. 14824.

K výkladu § 154 obč. zák.

Kdo se vzdal smírem nároku na slušné zaopatření podle § 154 obč. zák., nepozbyl tím podle téhož předpisu nároku na nutnou výživu, jakmile upadl do nouze.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 2317/35.)

Žalobce (81 roků starý) vzdal se smírem uzavřeným se synem — žalovaným — nároku na slušné zaopatření. Tvrdě nyní, že upadl v nouzi, žádá z důvodu § 154 obč. zák. na žalovaném poskytování slušné výživy.

Nižší soudy žalobě nevyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce již dříve domáhal se žalobou výživného po případě slušného zaopatření pro čas svého života. Spor o jeho nárok byl skončen smírem, jímž se zavázali tehdejší žalovaní — jeho synové Otto a Emil — na úplné vyrovnání zažalovaného nároku zaplatiti 2.000 Kč a při tom obě strany prohlásily, že tím jsou vyrovnány veškeré vzájemné nároky jejich. Při smíru o výživném se sice zásadně připouští a mlčky předpokládá *clausula rebus sic stantibus*, ale tím není vyloučeno, aby si strany upravily poměr definitivně ujednáním, jímž je taková doložka vyloučena. To se právě v daném případě stalo.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

I když žalobce se za odbytné 2.000 Kč vzdal smírem ze dne 10. března 1933 proti žalovanému a Ottu N. nároku na výživné podle § 154 obč. zák., nepozbyl tím nároku proti žalovanému na nutnou výživu. Neboť nárok rodičů upadnuvších v nouzi proti dětem na nutnou výživu jest právem nezadatelným tkvícím v rodinném poměru, stejně jako obdobný nárok dětí proti rodičům (§§ 1481 a 795 obč. zák.). Bylo-li dáno odbytné, nemůže ovšem otec, pokud toto není vyčerpáno, požadovati další plnění za účelem nutné výživy. Platí tu obdobně zásady, vyslovené v plenárním usnesení sb. čís. 4213 o odbytném, jež složil nemanželský otec pro své dítě. Nižší soudy posoudily tedy věc nesprávně po stránce právní, zamítнувše žalobu, protože žalobce se výživy vzdal. Ježto následkem mylného právního názoru nezjistily, zda a pokud je odbytné vyčerpáno, zda je žalobce v nouzi (srovn. rozh. čís. 4705, 7634 sb. n. s.), která je tu předpokladem povinnosti poskytovat výživu nutnou, ani majetkové poměry žalovaného (srovn. rozh. čís. 7190 a 12092 sb. n. s.), podle nichž se řídí výše výměry výživného, nezbylo než oba rozsudky nižších soudů zrušiti.

Čís. 14825.

»Veřejnoprávními korporacemi« ve smyslu § 23 zákona ze dne 28. prosince 1932, čís. 204 Sb. z. a n. jsou i obce.

Pokud jde o úpravu platových poměrů podle tohoto zákona, nezáleží na tom, že služební poměr zaměstnancův k obci se zakládá na soukromé smlouvě.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 2419/35.)

Žalobci — lesníku — ve službách žalované obce byl žalovanou s odvoláním se na předpisy zákona čís. 204/32 a vládní nařízení čís. 252/33 sb. z. a n. snížen jeho dosavadní plat o 15%. Žalobu na zaplacení této částky první soud zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jde o otázku, zda žalovaná obec byla oprávněna použití na žalobce jako svého smluvního zaměstnance ustanovení zákona ze dne 28. pro-